

PROVIMI I MATURES SHTETËRORE 2010

SESIONI I

(I DEJYRUAR)

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

VARIANTI A

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

Gjimnazi: Drejtimi natyror

Udhëzime të përgjithshme:

- Testi përbëhet nga dy pjesë.
- Testi përmban një total prej 50 pikësh.
- Testi ka 25 pyetje. 13 me zgjedhje dhe 12 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundësive të përgjigjeve të nxënësve. Për rastet kur përgjigja e nxënësit nuk përshtatet plotësisht me përgjigjen në skemë, por afron me logjikën e saj, komisioni i vlerësimit këshillohet me drejtuesin teknik dhe specialistin e AVA për vlerësimin përfundimtar të pyetjes.
- Vlerësimi i pyetjes *ese* do të bëhet duke pasur parasysh rubrikat në tabelën e vendosur në fund të pyetjes dhe që është posaçërisht për vlerësuesit e testit.
- Saktësia gjuhësore ndikon negativisht në vlerësimin e nxënësit, në ato raste, kur ka përsëritje të theksuar gabimesh ose gabime të cilat prishin në mënyrë të vazhdueshme kuptimin e shprehjes.

PJESA I**MIGJENI****Recital' i malsorit**

Pyetja 1	A	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	B	1 pikë
Pyetja 4	A	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	C	1 pikë

Pyetja 7 **1 pikë****Model përgjigjeje:**

Poetin me malësozin mund ta bashkojë:

- **vuajtja, dëshira për ngadhnjim, revolta, protagonizmi, trazimi shpirtëror etj.**

1 pikë. Kur jep njëren nga përgjigjet e dhëna më lart.

0 pikë. Për përgjigje të gabuar ose kur nuk përgjigjet fare.

Pyetja 8 **3 pikë****Model përgjigjeje:**

a- Figura e intonacionit poetik është: **pasthirrma**

b- Shembulli: **O, si nuk kam një grusht të fortë.**

c- Heroi paraqitet: **i revoltuar, i paduruar, i pafuqishëm, ndien dhimbje për pafuqinë, i shqetësuar, i pakënaqur etj.**

3 pikë. Nëse jep të tri përgjigjet më lart

2 pikë. Nëse jep dy nga përgjigjet më lart.

1 pikë. Nëse jep vetëm një nga përgjigjet më lart.

0 pikë. Nëse jep përgjigje të gabura ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 9 **2 pikë****Model përgjigjeje:**

Trajta të gegërishtes janë: grupi (ue) në fjalët: *e trazueme, e zgjueme, i vuejtjes*, përdorimi i (n) te fjala (të *pakënaquna*), fjala *ujën* etj.

2 pikë. Nëse jep dy trajta dialektore nga strofa e dytë ose dy fjalë po nga kjo strofë dhe shkruan trajtat në gjuhën standarde.

1 pikë. Nëse jep vetëm një trajtë dialektore ose vetëm një fjalë.

0 pikë. Nëse jep përgjigje të gabuar ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10**4 pikë****Model përgjigjeje:**

a- Pjesa e ligjëratës është: **mbiemri**.

b- Formimi: **me prejardhje, me prapashtesim, genjeshër + ar (tema fjalëformuese + prapashtesë)**.

c- **Shpjegimi i ngjyresës që përftohet:**

Vetë epiteti metaforik **thekson cilësinë** zhgënjyese të shpresës.

Ose

Ngjyrimi artistik është i lidhur me kuptimin negativ, që merr shpresa, e cila **e zhgënnen** çdo ditë heroin me mosrealizmin e saj.

Ose

Tashmë vuajtja është kthyer **në një shoqëruese të përditshme**, si të ishte miku, pjesëtari i familjes, prandaj dhe poeti i vesh asaj cilësimin e gënjeshtërs si të ishte njeri.

Ose

Ai e quan gënjeshtare, ngaqë **e dëshiron** atë shumë, zhgënjehet pa masë nga mosrealizmi i saj.

Ose

Brenda stlilemës përftohet një **kontrast i skajshëm**, që krijohet midis dy fjalëve: **shpresës dhe gënjeshtërsë**.

Ose

Oksimoroni.

4 pikë. Nëse nxënësi jep përgjigjet e pikës (a, b dhe një variant përgjigjeje të ngjashëm me pikën c).

3 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm përgjigjet e pikës (a, b) dhe bën një shpjegim jo të plotë të ngjyresës së epitetit metaforik /ose mund të japë të plotë ngjyresën dhe një të plotë nga përgjigjet e pikës (a ose b).

2 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm dy nga përgjigjet më lart /ose vetëm (a dhe b) / ose vetëm një të plotë prej tyre dhe tjetrën, një përgjigje jo e plotë e pikës (c)/ ose vetëm përgjigje të pikës (b) dhe përgjigje jo të plotë të pikës (c)/ ose vetëm përgjigje të pikës (c) të plotë.

1 pikë. Nëse nxënësi jep një të plotë nga përgjigjet më lart (ose vetëm (a)/ ose vetëm (b), ose një përgjigje jo të plotë të pikës (c).

0 pikë. Për përgjigje të gabuar ose kur nuk përgjigjet fare.

Pyetja 11**3 pikë****Model përgjigjeje:**

a- Tiparet që poeti i vesh malit janë:

(heshtja, indiferenca, frika, madhështia, etj).

Ja si paraqiten ato në shembujt e mëposhtëm nga poezia:

- mali **s'bëzanë**

- mali **qesh**

- mali **hesht**

- mali **dridhet**

- mali **ndërgjegjësohet për dobësinë** etj

b- Poeti i vesh malit tipare njerëzore:

- për ta shpirtëzuar,
- për ta personifikuar,
- për ta bërë atë të duket **si qenie njerëzore**,
- për të dhënë pengesën, që i vështirëson jetën malësorit.
- për të dhënë **pengesën dhe përballë tij malësorin si qenie ekzistenciale**.
- për të treguar që i kërcënohet **mbijetesa**.
- për t'i dhënë **gjallëri dhe forcë monologut** të malësorit.
- etj.

3 pikë. Nëse nxënësi jep njërin nga tiparet e pikës (a) dhe shpjegon qartë qëllimin e përdorimit të tij.

2 pikë. Nëse nxënësi jep tiparin dhe shpjegon pjesërisht qëllimin e përdorimit të tij ose bën një shpjegim të tiparit, megjithëse nuk e ka dhënë atë të veçantë në pikën a.

1 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm tiparin ose nëse bën vetëm një shpjegim jo të plotë të tiparit.

0 pikë. Nëse nxënësi nuk jep përgjigje sikundër më lart ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12**8 pikë****Model përgjigjeje:****12/a Shtjellimi i idesë 2 pikë. Duhet të kihen parasysh:**

- Përqendrimi në temë, përshtatja me qëllimin e temës.
- Fokusimi në konceptin Mal dhe Malësor
- Depërtimi te mali figurativ, te vetvetja etj.
- Shtjellimi i lidhjes midis tyre (malit, njeriut, malësorit. Lidhja mund të shihet te; fortësia, madhështia, durimi, krenaria, pamposhtësia, revolta, vështirësia, kundërshtia etj).
- Përdorimi i argumentit te shtjellimi i kësaj lidhjeje (këtu nënkuptohet shpjegimi dhe mbështetja e mendimit me fakte, detaje).
- Përshkrimi konçiz i faktit mbi të cilin mbështetet argumenti, mendimi.
- Etj.

2 pikë. Kur ka treguesit e mësipërm.

1 pikë. Kur trajton temën përkatëse, por nuk përdor argumentin si element.

0 pikë. Kur nuk shkruan dhe argumenton në lidhje me temën, kur nuk kuptohet asgjë, ose nuk shkruan fare.

12/b Organizimi dhe struktura 2 pikë. Duhet të kihen parasysh:

- Pjesët përbërëse të esesë (hyrje, zhvillim, mbyllje).
- Nëse përdor paragrafët si element kompozicioni ose nëse ka renditje të detajeve, fakteve etj.
- Kronologjia (rend të mendimit dhe ideve, fakteve, të shembujve që jep).
- Logjika (të ketë lidhje me çfarë është thënë më parë).
- Kalimet e kuptimshme (nga pjesa ose fragmenti te përmbledhja argumentuese).

2 pikë. Kur nxënësi realizon strukturën e mësipërme.

1 pikë. Kur respekton vetëm strukturën formale, por nuk demonstron cilësi në ndërthurjen e saj me kuptimin dhe argumentimin.

0 pikë. Kur nuk ka strukturë ose nuk shkruan fare.

12/c Stili dhe origjinaliteti. 2 pikë. Duhet të kihen parasysh:

- Shprehjet origjinale (fakte, detaje, fjalë jo të zhargonit të përditshëm).
- Nëse stili është i gjallë, tërheqës, ndikues (me rrjedhshmëri, me efekt bindës).
- Nëse ka qartësi.
- Nëse ka rend normal, të zhdërvjellët të fjalëve dhe fjalive (fjalët e renditura në fjali duhet të përcjellin kuptim dhe ngarkesë emocionale bindëse).
- Nëse stili është jo imitues, (të mbështetet te autori, por të japë dhe mendimin e tij).

2 pikë. Kur ka treguesit e mësipërm.

1 pikë. Kur thotë diçka të vetën, por pa larmi, pa bukuri, pa shumë qartësi.

0 pikë. Kur nuk thotë asgjë, ose nuk kuptohet asgjë nga ajo që ka thënë.

12/d Saktësia gjuhësore (sintaksa dhe drejtshkrimi) 2 pikë

Duhet të kihen parasysh:

- Trajtat e duhura e fjalëve.
- Fjali të sakta.
- Shenjat e pikësimit.
- Shkronja e madhe.
- Etj.

2 pikë. Kur nxënësi ka bërë një argumentim dhe punim brenda normave të mësipërme

1 pikë. Kur ka gabime, por kuptohet se çfarë ka shkruar.

0 pikë. Kur gabimet e shumta deformojnë, ose nuk lejojnë kuptimin e shprehjes.